

PRODUKCJA AKWAKULTURY W UNII EUROPEJSKIEJ

Produkcja akwakultury w Unii Europejskiej pozostaje w stosunkowej stagnacji w porównaniu z tendencjami wzrostowymi w skali światowej. W ciągu ostatnich 20 lat Komisja starała się zwiększyć potencjał produkcyjny UE, publikując różne dokumenty strategiczne i kierunkowe, a w 2016 r. utworzono komitet doradczy ds. akwakultury. Organ ten składa się z przedstawicieli branży i innych właściwych zainteresowanych organizacji oraz doradza instytucjom europejskim i państwom członkowskim.

KONTEKST

W latach 1990-2017 produkcja akwakultury na całym świecie wzrosła czterokrotnie, natomiast łączna produkcja akwakultury we wszystkich państwach członkowskich UE utrzymywała się na stabilnym poziomie około 1,2 mln ton. Ostatnio jednak produkcja w UE wzrosła o około 24 % – w 2017 r. europejska produkcja akwakultury osiągnęła wartość 5,6 mld EUR. 76 % tej wartości stanowiły produkty rybołówstwa, a 24 % – skorupiaki i mięczaki. Unijni producenci akwakultury skupiają się głównie na czterech gatunkach – omułkach (35 % całkowitego wolumenu), łososiu (15 %), pstrągu (14 %) i ostrygach (7 %); inne ważne gatunki hodowlane w UE to bogar, karp, labraks i małże.

W 2017 r. głównymi producentami sektora akwakultury wśród państw członkowskich były Hiszpania (21 %), Francja (15 %), Wielka Brytania (14 %), Włochy (14 %) oraz Grecja (10 %), które łącznie odpowiadały za około 74 % całkowitej produkcji akwakultury. Pod względem wielkości produkcji pierwsze miejsce zajmowała Wielka Brytania (21 %), za którą plasowały się Francja (16 %), Hiszpania (13 %), Grecja (12 %) i Włochy (11 %). W Hiszpanii, we Francji i we Włoszech przeważają mięczaki dwuskorupowe (omutki, ostrygi i małże). W Wielkiej Brytanii produkowano głównie łososa, podczas gdy w Grecji – przede wszystkim labraks i bogara.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU EUROPEJSKIEJ AKWAKULTURY

Aby zaradzić stagnacji produkcji w sektorze akwakultury, w 2002 r. Komisja opublikowała komunikat ([COM\(2002\)0511](#)) pt. „Strategia zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury”. Cele tej strategii obejmowały:

- utworzenie długoterminowych i pewnych miejsc pracy, w szczególności na obszarach zależnych od rybołówstwa, oraz zapewnienie wzrostu zatrudnienia w sektorze akwakultury na poziomie od 8000 do 10 000 ekwiwalentów pełnego wymiaru czasu pracy w latach 2003-2008;

- zapewnienie konsumentom dostępności zdrowych, bezpiecznych produktów wysokiej jakości, a także promowanie wysokich standardów zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- zapewnienie przemysłu przyjaznego dla środowiska.

Strategia ta nie doprowadziła jednak do realizacji wytyczonych celów, szczególnie w kwestii wzrostu produkcji i zatrudnienia – nie osiągnięto ani celu zakładającego tempo wzrostu na poziomie 4 %, ani celu zakładającego utworzenie od 8000 do 10 000 nowych miejsc pracy.

Głównym problemem w sektorze akwakultury był brak wzrostu produkcji, co kontrastowało z obserwowanym dużym tempem wzrostu w skali światowej. W sektorze tym odnotowano jednak pozytywną tendencję w obszarach takich jak zapewnienie konsumentom produktów wysokiej jakości oraz zapewnienie zrównoważenia środowiskowego.

Od 2002 r. europejski sektor akwakultury boryka się nie tylko z tradycyjnymi przeszkodami i ograniczeniami, lecz również ze zwiększoną konkurencją ze strony produktów pochodzących z krajów trzecich i musi stawiać czoła kryzysom w zakresie zarządzania, a po 2007 r. skutkom kryzysu gospodarczego.

BUDOWA ZRÓWNOWAŻONEJ PRZYSZŁOŚCI DLA AKWAKULTURY – NOWY IMPULS DLA STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU EUROPEJSKIEJ AKWAKULTURY

Siedem lat później, 8 kwietnia 2009 r., Komisja opublikowała drugi komunikat ([COM\(2009\)0162](#)) w sprawie akwakultury, w którym starano się określić przyczyny stagnacji produkcji w unijnym sektorze akwakultury oraz zaradzić tym przyczynom. Ten nowy komunikat zatytułowany był „Budowa zrównoważonej przyszłości dla akwakultury – Nowy impuls dla strategii zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury”. Miał on na celu zapewnienie utrzymania przez UE pozycji kluczowego podmiotu w strategicznym sektorze poprzez zwiększenie produkcji i zatrudnienia dzięki realizacji następujących działań:

A. wspieranie konkurencyjności produkcji akwakultury w UE poprzez:

- badania naukowe i rozwój techniczny;
- promowanie planowania przestrzennego w sektorze akwakultury, aby rozwiązać problem konkurencji o przestrzeń;
- umożliwienie przedsiębiorstwom sektora akwakultury zaspokajania popytu rynkowego;
- promowanie rozwoju akwakultury w wymiarze międzynarodowym;

B. stworzenie warunków umożliwiających zrównoważony rozwój akwakultury poprzez:

- zapewnienie zgodności praktyk akwakultury z zasadami ochrony środowiska;
- kształtowanie wysoko wydajnego sektora chowu i hodowli zwierząt wodnych;

- zapewnienie ochrony zdrowia konsumentów i docenienie korzyści zdrowotnych ze spożywania produktów pochodzenia wodnego;
- C.** ulepszenie wizerunku sektora i zarządzania nim poprzez:
- lepsze wdrażanie prawodawstwa UE;
 - zmniejszenie obciążeń administracyjnych;
 - zapewnienie odpowiedniego udziału zainteresowanych podmiotów oraz przekazywanie społeczeństwu odpowiednich informacji;
 - zapewnienie odpowiedniego monitorowania sektora akwakultury.

STRATEGICZNE WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU AKWAKULTURY W UE

Ostatecznie strategiczne wytyczne ([COM\(2013\)0229](#)) opublikowane przez Komisję 29 kwietnia 2013 r. miały pomóc państwom członkowskim w określeniu ich własnych celów krajowych, przy uwzględnieniu ich pozycji wyjściowych, uwarunkowań krajowych oraz ustaleń instytucjonalnych. Wytyczne te dotyczą czterech obszarów priorytetowych:

- uproszczenia procedur administracyjnych i ograniczenia czasu wydawania zezwoleń dla gospodarstw akwakultury;
- skoordynowanego planowania przestrzennego służącego przewyższeniu problemu braku przestrzeni utrudniającego rozwój;
- zwiększenia konkurencyjności sektora akwakultury w UE;
- wspierania równych warunków działania.

WIELOLETNIE KRAJOWE PLANY STRATEGICZNE

Zgodnie z art. 34 rozporządzenia podstawowego w sprawie WPRyB (rozporządzenie (UE) nr 1380/2013^[1]) państwa członkowskie miały przedłożyć [wieloletnie krajowe plany strategiczne](#) na rzecz rozwoju działań w zakresie akwakultury na swoich terytoriach na lata 2014-2020. Komisja zachęcała do wymiany informacji i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi za pośrednictwem różnych warsztatów i spotkań. W ramach działań następczych ułatwiała koordynację środków krajowych przewidzianych w wieloletnich krajowych planach strategicznych. Do końca 2017 r. państwa członkowskie przeprowadziły śródkresową ocenę realizacji wieloletnich krajowych planów strategicznych. Ostateczne sprawozdania z oceny przygotowane przez rządy krajowe oczekiwane są na początku 2021 r.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Parlament przyjął liczne rezolucje mające na celu dalsze wzmocnienie sektora akwakultury w UE:

[1][Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22.](#)

- rezolucja z dnia 16 stycznia 2003 r. w sprawie akwakultury w Unii Europejskiej: teraźniejszość i przyszłość^[2];
- rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i ich produktów oraz zapobiegania i zwalczania niektórych chorób zwierząt wodnych^[3];
- rezolucja ustawodawcza z dnia 14 listopada 2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie wykorzystania w akwakulturze gatunków obcych i niewystępujących na danym obszarze^[4];
- rezolucja ustawodawcza z dnia 14 listopada 2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury^[5];
- rezolucja z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie opracowania europejskiego planu zarządzania populacją kormoranów w celu ograniczenia coraz większych szkód wyrządzanych przez kormorany w zasobach rybnych, rybołówstwie i akwakulturze^[6];
- rezolucja z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie nowego impulsu dla strategii zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury^[7];
- rezolucja z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie systemu przywozu produktów rybołówstwa i akwakultury do Unii Europejskiej w perspektywie reformy wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb)^[8];
- rezolucja ustawodawcza z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 708/2007 w sprawie wykorzystania w akwakulturze gatunków obcych i niewystępujących miejscowo^[9];
- rezolucja ustawodawcza z dnia 12 września 2012 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury^[10];
- rezolucja ustawodawcza z dnia 10 grudnia 2013 r. dotycząca stanowiska Rady przyjętego w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000^[11];

[2][Dz.U. C 38E z 12.2.2004, s. 318.](#)

[3][Dz.U. C 296E z 6.12.2006, s. 106.](#)

[4][Dz.U. C 314E z 21.12.2006, s. 73.](#)

[5][Dz.U. C 314E z 21.12.2006, s. 76.](#)

[6][Dz.U. C 21E z 28.1.2010, s. 11.](#)

[7][Dz.U. C 236E z 12.8.2011, s. 132.](#)

[8][Dz.U. C 351E z 2.12.2011, s. 119.](#)

[9][Dz.U. C 99E z 3.4.2012, s. 177.](#)

[10][Dz.U. C 353E z 3.12.2013, s. 212.](#)

[11][Dz.U. C 468 z 15.12.2016, s. 237.](#)

- rezolucja z dnia 8 września 2015 r. w sprawie wykorzystania potencjału badawczego i innowacyjnego w niebieskiej gospodarce do tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego^[12];
- rezolucja z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie identyfikowalności produktów rybołówstwa i akwakultury w restauracjach i handlu detalicznym^[13];
- rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 czerwca 2018 r. – W kierunku zrównoważonego i konkurencyjnego europejskiego sektora akwakultury: obecna sytuacja i wyzwania na przyszłość^[14].

Marcus Ernst Gerhard Breuer
12/2020

[12][Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 64.](#)

[13][Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 40.](#)

[14][Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 26.](#)

